

	ҚАЗАҚ СПОРТ ЖӘНЕ ТУРИЗМ АКАДЕМИЯСЫ КАЗАХСКАЯ АКАДЕМИЯ СПОРТА И ТУРИЗМА KAZAKH ACADEMY OF SPORT AND TOURISM	ПҚазСТА 3/87-25	
		Күні	
	Этикалық кодекс "Қазақ спорт және туризм академиясы" КЕАҚ білім алушыларының жасанды интеллектті (АИ) пайдалануы жөніндегі	Басылым 01	
		Беті 1	барлығы 5

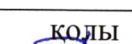
БЕКІТЕМІН

«Қазақ спорт және туризм
академиясы» КеАҚ Президенті,
профессор
К.К. Закирьянов

« 17 » сәуір 2025 ж.

ЭТИКАЛЫҚ КОДЕКС

"Қазақ спорт және туризм академиясы" КЕАҚ білім алушыларының жасанды
интеллектті (ЖИ) пайдалануы бойынша

Әзірленді		Келісілді		Бекітілген
А.А. Ибраимова		Д. К. Нурмуханбетова		ҚазСТА ҒК шешімімен № <u>3</u> Хаттама <u>31.10</u> 20 <u>25</u> ж.
Д.Р. Пя				
күні	қолы	күні	қолы	Қолданысқа енгізілді
				Бұйрық № <u>221</u> <u>12.11</u> . 20 <u>25</u> жыл

Алматы – 2025 ж.

	ҚАЗАҚ СПОРТ ЖӘНЕ ТУРИЗМ АКАДЕМИЯСЫ КАЗАХСКАЯ АКАДЕМИЯ СПОРТА И ТУРИЗМА KAZAKH ACADEMY OF SPORT AND TOURISM		ПҚазСТА 3/87-25	
			Күні	
			Басылым 01	
	Этикалық кодекс "Қазақ спорт және туризм академиясы" КЕАҚ білім алушыларының жасанды интеллектті (АИ) пайдалануы жөніндегі		Беті	барлығы
			2	5

МАЗМҰНЫ

1	Жалпы ережелер	3
2	Нормативтік сілтемелер	3
3	Белгілер мен қысқартулар	3
4	Негізгі принциптер	4
5	Практикалық ұсыныстар	5
6	Қорытынды ережелер	5
7	Өзгерістер	5
8	Сақтау және тарату	5
9	Танысу парағы	6

	ҚАЗАҚ СПОРТ ЖӘНЕ ТУРИЗМ АКАДЕМИЯСЫ КАЗАХСКАЯ АКАДЕМИЯ СПОРТА И ТУРИЗМА KAZAKH ACADEMY OF SPORT AND TOURISM		ПҚазСТА 3/87-25	
	Этикалық кодекс "Қазақ спорт және туризм академиясы" КЕАҚ білім алушыларының жасанды интеллектті (АИ) пайдалануы жөніндегі		Күні	
			Басылым 01	
			Беті 3	барлығы 5

1. ЖАЛПЫ ЕРЕЖЕЛЕР

1.1. Осы Этикалық кодекс (бұдан әрі — Кодекс) студенттердің оқу және ғылыми қызмет процесінде жасанды интеллект (бұдан әрі - ЖИ) технологияларын пайдалану нормалары мен қағидаларын белгілейді.

1.2. Кодекс мақсаттар үшін әзірленген:

- * ЖИ технологияларына жауапкершілікпен қарауды қалыптастыру тәсілі;
- * академиялық адалдық пен адалдықты қамтамасыз ету;
- * білім беру ортасындағы теріс пайдалану мен бұзушылықтардың алдын алу.

1.3. Кодекс ҚазСТА-ның барлық білім алушылары үшін міндетті болып табылады, сондай-ақ оқу процесін ұйымдастыруда әдістемелік басшылық ретінде пайдаланылуы мүмкін.

1.4. ЖИ қолдану білімді, сыни ойлау дағдыларын, зерттеу мәдениетін және академиялық этиканы дамытуға ықпал етуі керек.

2. НОРМАТИВТІК СІЛТЕМЕЛЕР

Қазақстан Республикасы
Үкіметінің 2024 жылғы 24
шілдедегі № 592 қаулысы.

Жасанды интеллектті дамытудың 2024-2029 жылдарға арналған тұжырымдамасын бекіту туралы

Қазақстан Республикасының
2015 жылғы 24 қарашадағы №
418-V Заңы

"Ақпараттандыру туралы"

Қазақстан Республикасының
2013 жылғы 21 мамырдағы N
94-V Заңы.

Дербес деректер және оларды қорғау туралы

Қазақстан Республикасының
1996 жылғы 10 маусымдағы №
6-I Заңы.

Авторлық құқық және сабақтас құқықтар туралы

Қазақстан Республикасының
2020 жылғы 25 маусымдағы №
347-VI Заңы

Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне цифрлық технологияларды реттеу мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы

АС ҚазСТА 1/01-23

Қазақ спорт және туризм академиясының академиялық саясаты

3. БЕЛГІЛЕР МЕН ҚЫСҚАРТУЛАР

Осы Ережеде мынадай қысқартулар пайдаланылды:

ҚазСТА	"Қазақ спорт және туризм академиясы" КЕАҚ
АББР	Ақпараттық-білім беру ресурстары
ЦББР	Цифрлық білім беру ресурстары
ЖИ	Жасанды интеллект
ОБ	Оқу басқармасы

	ҚАЗАҚ СПОРТ ЖӘНЕ ТУРИЗМ АКАДЕМИЯСЫ КАЗАХСКАЯ АКАДЕМИЯ СПОРТА И ТУРИЗМА KAZAKH ACADEMY OF SPORT AND TOURISM	ПҚазСТА 3/87-25	
		Күні	
	Этикалық кодекс "Қазақ спорт және туризм академиясы" КЕАҚ білім алушыларының жасанды интеллектті (АИ) пайдалануы жөніндегі	Басылым 01	
		Беті 4	барлығы 5

4. НЕГІЗГІ ПРИНЦИПТЕР

4.1. Адалдық және академиялық адалдық

4.1.1. Жасанды интеллект тек көмекші құрал ретінде қолданылады және оқушының өзіндік жұмысын алмастырмайды.

4.1.2. ЖИ көмегімен алынған нәтижелерді өздері үшін беруге тыйым салынады.

4.1.3. Жазбаша жұмыстарды, жобаларды немесе зерттеулерді дайындау кезінде білім алушы АИ пайдалану фактісін көрсетуге міндетті.

4.1.4. АИ қолданудың мақсаты білім беру процесін айналып өтудің орнына оқыту сапасын арттыру және білімді кеңейту болуы керек.

4.2. Жауапкершілік

4.2.1. Білім алушы ЖИ көмегімен алынған нәтижелерге сын көзбен қарауға және олардың дұрыстығын қосымша көздер арқылы тексеруге міндетті.

4.2.2. Жалған, қорлайтын, кемсітушілік немесе басқа да этикалық емес ақпаратты құру, тарату немесе қолдау үшін ЖИ-ды пайдалануға қатаң тыйым салынады.

4.2.3. Мақсатта ЖИ қолдануға тыйым салынады:

- алаяқтық пен алдау; плагиат және авторлық құқықты бұзу;
- деректерді немесе ғылыми нәтижелерді қолдан жасау;
- белгіленген емтихан және аттестаттау ережелерін айналып өту.

4.2.4. Әрбір білім алушы ЖИ қолдану салдары үшін дербес жауапты болады.

4.3. Құпиялылық және қауіпсіздік

4.3.1. ЖИ-мен жұмыс істеу кезінде білім алушы дербес деректерді қорғау туралы заңнаманың талаптарын сақтауға міндетті.

4.3.2. ЖИ-сервистер арқылы беруге жол берілмейді:

- студенттер мен оқытушылардың дербес деректері;
- оқу орнының қызметтік және құпия ақпараты;
- жария етілуі үшінші тұлғаларға зиян келтіруі мүмкін өзге де ақпаратты әзірлеу.

4.3.3. Білім алушылар файлдар мен ақпаратты ашық ЖИ-жүйелерге жүктеу кезінде сақ болуға тиіс.

4.3.4. Жеке ақпараттың құпиялылығы мен қол сұғылмаушылығына құқықты құрметтеу міндетті шарт болып табылады.

4.4. Әділдік және инклюзивтілік

4.4.1. ЖИ пайдалану ҚазСТА-ның барлық білім алушылары үшін тең мүмкіндіктер жасауға ықпал етуі тиіс.

4.4.2. ЖИ қолдану әлеуметтік теңсіздікті немесе жынысына, жасына, ұлтына, дініне, денсаулық жағдайына, әлеуметтік жағдайына немесе басқа сипаттамаларына байланысты кемсітушілікті күшейтпеуі керек.

4.4.3. Білім алушылар біржақтылықты қамтуы немесе білім беру процесінің әділдігіне теріс әсер етуі мүмкін ЖИ алгоритмдерін қолданудан аулақ болуға міндетті.

5. ПРАКТИКАЛЫҚ ҰСЫНЫСТАР

5.1. ЖИ колданар алдында білім алушы ҚазСТА-ның ЖИ технологияларына қатысты қолданыстағы ережелерімен және ережелерімен танысуға міндетті.

	ҚАЗАҚ СПОРТ ЖӘНЕ ТУРИЗМ АКАДЕМИЯСЫ КАЗАХСКАЯ АКАДЕМИЯ СПОРТА И ТУРИЗМА KAZAKH ACADEMY OF SPORT AND TOURISM	ПҚазСТА 3/87-25	
		Күні	
		Басылым 01	
	Этикалық кодекс "Қазақ спорт және туризм академиясы" КЕАҚ білім алушыларының жасанды интеллектті (АИ) пайдалануы жөніндегі	Беті 5	барлығы 5

5.2. ЖИ қолдану ұсынылады: ақпаратты іздеу, талдау және құрылымдау; зерттеу және жобалау жұмыстарына арналған идеяларды қалыптастыру; оқу процесін жоспарлау (мысалы, кестелер, кестелер, дайындық жоспарлары); жұмыстарды жазу, дәлелдеу және ресімдеу дағдыларын жетілдіру.

5.3. ЖИ пайдалану қолайсыз: шешімдерді түсінбестен автоматты түрде көшіру; өзіндік жұмысты айналып өту үшін мәтіндер немесе тапсырмалар жасау; жалған дереккөздерді немесе сілтемелерді құру.

5.4. Оқу және ғылыми жұмыстарды жазу кезінде білім алушы сыни талдау дағдыларын дамытуға және ЖИ-ден алынған фактілерді тексеруге міндетті.

5.5. ЖИ этикалық емес қолдану фактілері анықталған жағдайда білім алушы бұл туралы оқытушыға немесе Академия әкімшілігіне хабарлауға міндетті.

5.6. Жасанды интеллектті пайдалану дәстүрлі оқыту әдістерімен үйлесуі керек, бұл технология мен оқушының жеке үлесі арасындағы тепе-теңдікті қамтамасыз етеді.

6. ҚОРЫТЫНДЫ ЕРЕЖЕЛЕР

6.1. ЖИ оқыту мен ғылыми ізденістің құнды құралы болып табылады, бірақ оны қолдану адалдық, құрмет және жауапкершілік принциптеріне негізделуі керек.

6.2. Осы Кодекстің сақталуы академиялық адалдықтың сақталуын қамтамасыз етеді, білім алушылар мен оқытушылар арасында сенім қалыптастырады және әділ білім беру ортасын құруға ықпал етеді.

6.3. Кодекс ережелерін бұзу тәртіптік бұзушылық ретінде қарастырылуы және ҚазСТА ережелеріне сәйкес жауапкершілік шараларына әкеп соғуы мүмкін.

6.4. Осы Кодекс ЖИ технологиялары мен білім беру практикасының дамуын ескере отырып қайта қаралуы және толықтырылуы мүмкін.

7. ӨЗГЕРІСТЕР

7.1. Осы Кодекс ол жойылғанға немесе жаңа басылыммен ауыстырылғанға дейін қолданылады.

7.2. Осы Кодекс білім беру саласындағы уәкілетті органның нормативтік құжаттары өзгерген, ұйымның атауы өзгерген жағдайларда ауыстырылуға немесе қайта бекітілуге тиіс.

7.3. Бұл құжатты тарату ҚазСТА Президентінің бұйрығы негізінде жүзеге асырылады.

8. САҚТАУ ЖӘНЕ ТАРАТУ

8.1. Осы Ереженің ескерілген жұмыс даналары мынадай мекенжайлар бойынша жіберіледі: барлық проректорларға, бөлім бастықтарына, факультет декандарына, кафедра меңгерушілеріне.

8.2. Ережені құрылымдық бөлімшелерге сақтау, көбейту және тарату үшін жауапкершілік ОБ-на жүктеледі.

9. ТАНЫСУ ПАРАҒЫ

№№	Аты-жөні, қызметі	Жеке қолы	Ескертулер